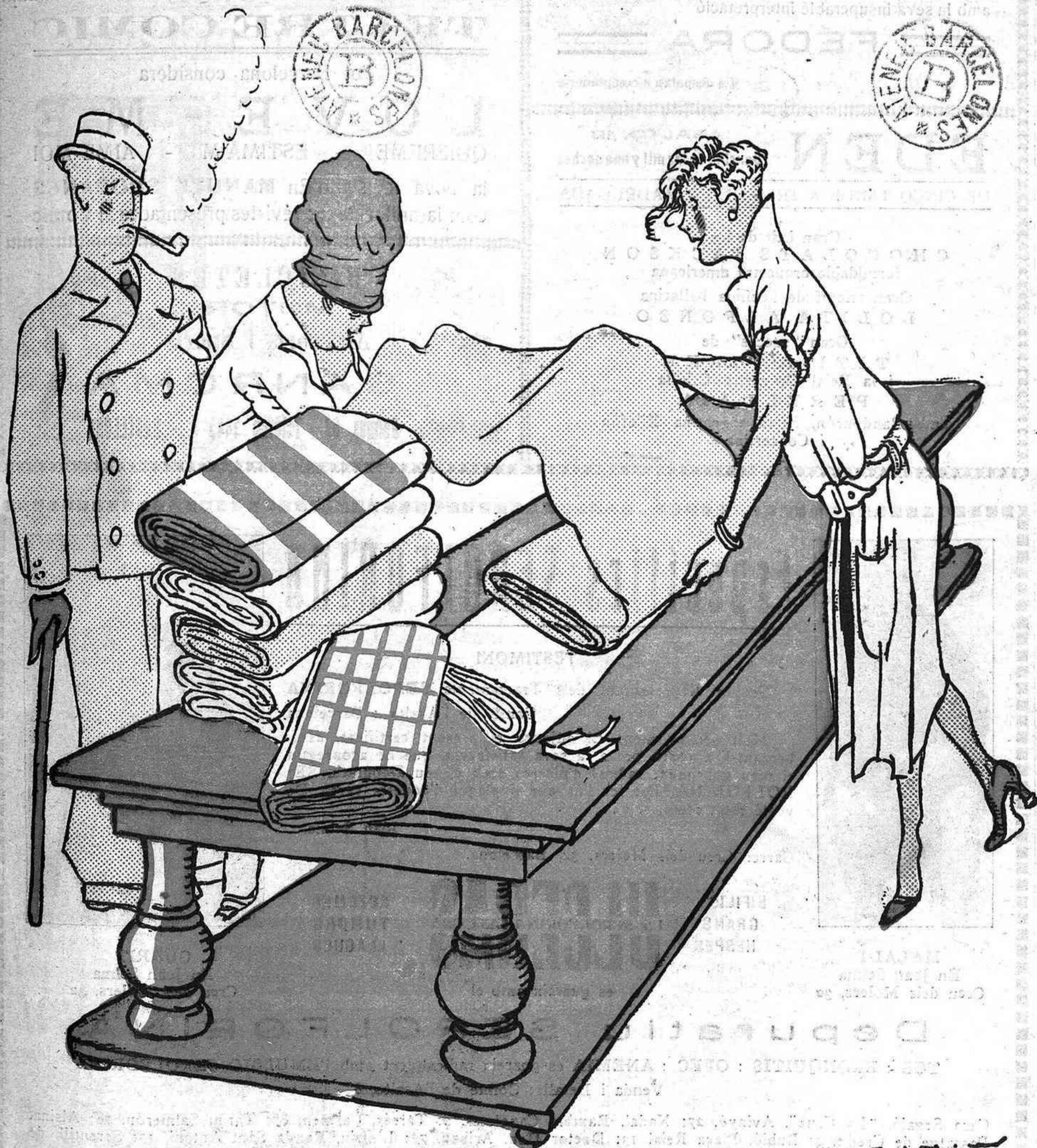

Barcelona 22 d'abril de 1927

L'Esquella de la Torratxa

ANY I - Núm 2496 - 15 cts. - Atrassats 30

EL TRUC DE L'ESTIUIG

—Noia, em sembla que si gastem com ara, haurem d'avençar l'estiuig

NOVEDADES
Teatre Català

Demà, nit, SERATA D'ONORE de l'eminent actriu italiana EMMA GRAMATICA amb l'obra d'Ibsen,

HEDDA GABLER

Demà, nit, adéu a Barcelona de l'eminent actriu EMMA GRAMATICA amb la seva insuperable interpretació

FEDORA

Es despatxa a comptaduria

EDEN ASALTO, 12
Dancing de las mil y una noches
DE CINCO TARDE A TRES DE LA MADRUGADA

Gran èxit de les
CHOCOLATS JACKSON
formidable orquestra americana

Gran triomf de l'exímia ballarina
LOLITA ALFONSO

Gran "succés" de
TITI-ANDREE
i la Reial Orquestra Criolla
PERELLA DA

amb Bandoneón, Serra argentina Xilofón
i Concertina

OLIMPIA

Formidable programa de Circ

**LES MES IMPORTANTS
ATRACCIONS DEL MON**

Funcions totes les nits, i dijous, diumenges, i festius tarda.

Preus: Butaques, 4 i 8 ptes. Seients fixos, 1'50. ptes.
General, 0'70 ptes.

Es despatxa a comptaduria.

TEATRE COMIC

Tot Barcelona considera

LOVE - ME
QUIEREME - ESTIMA'M - AIME-MOI

la nova revista d'En **MANUEL SUGRAÑES**
com la millor de les revistes presentades al Còmic

**BICICLETES
MOTOR**

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 1 - BARCELONA

Específics SEROLFORINA

TESTIMONI

Senyor Representant dels Tractaments **SEROLFORINA**
Comte de l'Asalto : Barcelona

Molt senyor meu: Li adjunto el present certificat, assabentant-li a vostè, per a la seva satisfacció, que he aconseguit el meu guariment radical d'úlceres amb el seu Depuratiu **SEROLFORINA**. Pot fer l'ús que li plagi d'aquesta carta. De vostè molt atent, s. s.,

Joan Selma.

Carrer Creu dels Molers, 32, Barcelona.

MALALT
En Joan Selma
Creu dels Molers, 32

**SIFILIS
GRANS
HERPES**

III CEDAS
LA SEROLFORINA LAS CURA
ULLERMS

es guarix amb el

**ECZEMES
TUMORS
LLAGUES**

GUARIT
En Joan Selma
Creu dels Molers, 32

Depuratiu SEROLFORINA

TOS : BRONQUITIS : OFEC : ANEMIA es guarix radicalment amb l'EMULSIO SEROLFORINA

Venda i Detalls: Comte de l'Asalto, 8.

Casa Segalà, "La Cruz", Avinyó, 27; Nadal, Rambla Canaletes, 2; Tarrés, Carmen, 87; Tarín, Salmerón, 78; Alsina, Passatge de Crèdit, 4; Rubió, Plaça Reial 13; Doctor Dou, Aribau, 72; Llefriu, Ronda Sant Antoni, 15; Serentill, de Badalona; Forcada, de Sabadell; Marimón, de Granollers.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

AMISTAT I CRÍTICA

Hi ha certs homes que defugen ésser amics de la gent. D'aquests n'hi ha que no volen tractar amb la gent per por de què els coneguin massa; n'hi ha que no senten l'amistat o que creuen que la vida de relació social els farà perdre la independència. En Josep Pla té una mica de tot això.

Es un home al qual són molts els que s'hi han acostat de bona fe per a ésser amics d'ell i ell els ha rebutjat amb una indiferència, una guitza o un oblit que pot considerar-se com un desafecte personal. Sempre, però, han guardat d'En Pla l'excel·lent record d'un bon diàleg, d'una confessió estimable o d'un favor rebut quan menys podien esperar-lo.

Quan En Pla hagué de fer-se periodista de "Las Noticias", jo vaig voler ajudar-lo en les tasques baixes de sostre per a la seva alta condició intel·lectual dels reportatges provincials; quan més tard s'encengué el fogueral de les passions socials, vaig portar-lo un dia a la presó per a què veiés de ben aprop els dos líders socials per a què relligués la crònica, que seria un juí admirable i curiós; quan les dames de l'aristocràcia van muntar un hospital de sang, En Pla vingué amb mi a fer el reportatge dels pobres malalts que venien d'Àfrica i escrigué la crònica singular que fou per a tots l'obra que ens féu veure l'admirable cronista de guerra que hagués estat si arriba anar al Marroc; quan el bo del seu germà anà destinat al Marroc, En Pla, N'Alexandra Plana i jo anàrem pel Passeig de Colom acompanyant a En Pere, rodejat del poble que anava camí de l'estació en una nit amarada de tragèdies maternals, i l'autor de la "Llanterna màgica" sabé compondre la crònica emocionant dels que se'n van camí de terres de sol.

Tot això fa preveure que jo tenia d'haver estat un bon amic d'En Pla. Doncs, bé, d'un home com En Pla no se'n pot ésser d'amic, arriba un dia en el qual un petit incident descobreix el seu tarannà i fa que ens barallem.

Així fou a París. Qüestió de dones o d'idees. Pel cas és igual. El cert és que En Pla i jo trencàrem una amistat nascuda sota bona estrella, perquè ens ajuntaven dues coses fortes: l'amor a la terra i uns ambients de dolor viscuts alhora.

Però arriba un bon dia i es publica "Relacions" i encara que l'amistat s'hagi refredat, cal fer l'elogi del llibre; cal que aquest no es quedi sense l'article necessari. Senyors, si encara no han llegit el nou llibre d'En Pla, llegeixin-lo. Es un dels pocs llibres que tenen un alt valor intel·lectual i un esperit de lluita, una ànima liberal i un cor apassionat. Cal que el llibre d'En Pla arribi a les mans de tots vostès en l'hora dolorosa en què molts elements tèrbols es donen la mà per a emprendre una nova conquesta dels esperits clars i romàntics. "Relacions" és un llibre vibrant com un toc de trompeta; fort com un plat picant; atrevit perquè està ple de joventut i d'independència de criteri. Cal que el llegeixin tots els nostres amics i els que no ho són prou, però pensen com nosaltres.

No és un llibre fet exprés per a agradar. Es un llibre escrit per a fer mal; per a burxar, per a donar a entendre que la vida és el més grotesc que s'ha conegut; que la vida, també, és d'un dramatisme superior al que va crear el Dant. Sols cal llegir la tragèdia d'aquell noi que es suïcida, com la d'aquell de "La tarda del barret fort" ("Coses vistes"), per a donar-se compte de la gran força humana, literària i valenta d'En Pla.

Avui per avui, En Pla, deu omplir l'actualitat literària. I l'ompla.

FRANCESC MADRID

EL PARC

Ja s'ha tornat a obrir el Parc de la Ciutadella. Realment, fou una enorme equivocació tancar-lo. Si hom l'havia d'arreglar, valia la pena d'arreglar-ho i tancar-lo parcialment.

Hem estat tot aquest temps amb el Parc principal tancat. Això no s'ha vist mai enlloc.

Només podien entrar-hi els que anaven al Restaurant i els que volien travessar-lo. I a dintre el Parc hi ha el nostre més important Museu!!!

S'ha obert i diuen que fa tant de goig. Potser sí. Ja li convenia. L'important, ara, és que s'hagi obert. Un dia el visitarem amb un tècnic i després podrem dir-vos si estan bé les obres que s'hi han fet.

ANEGDOTES DE TRISTAN BERNARD

Conten que un cop que anava de viatge, el gran escriptor francès Tristan Bernard és ficà en un departament de senyores, per a fugir de les molèsties del tren atestat de gent.

Entrà el revisor al departament de senyores soles, i veié Tristan Bernard.

—Què hi féu aquí, senyor? No heu vist que això és un departament reservat exclusivament a les senyores?

Llavors, Tristan Bernard, passant-se la mà per la seva llarga i frondosa barba, digué:

—Sí. I bé. Jo sóc la senyora Bernard.

* * *

Un dia, Tristan Bernard anà a veure "Santa Joana", de Bernard Shaw. Al seu costat hi tenia una dama, la qual, al segon acte, digué al seu marit, però li digué tan alt que tothom se n'enterà:

—No, no vull pas que m'expliquis com acaba l'obra.

Tothom rigué. Llavors, el gran humorista francès digué molt seriosament a la gent:

—Per què rieu? Trobo que aquesta senyora té tota la raó. La instrucció ens priva molts cops de gaudir les més pures emocions; per a poder rebre belles emocions és millor no saber res de res. Si aquesta senyora conegués la història de Joana d'Arc, ara l'obra de Bernard Shaw no li faria cap efecte. Us confesso que jo mateix vaig quedar parat el dia que, prenent el tè a casa d'una estimada amigueta, vaig saber que Napoleó I havia mort a Santa Elena.

UNA LECTURA

Ens han assegurat que el senyor Nebot ha llegit amb gran interès l'obra de Josep Puig i Cadafalch "La Plaça de Catalunya". En haver-la acabat, el senyor Nebot ha tingut la fermança que la seva obra d'urbanització no val res. Volia anar a demanar a l'Ajuntament que la desfessin, però desistí perquè veu que la desfiguren tant que quedarà una altra Plaça ben diferent de la que ell volia.

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

HA PASSAT PASQUA

Ha passat Pasqua. Tot passa en el món.
Vaig pels carrers tot sol, amb el cor trist
i a mi mateix em vaig dient: "On són
les redempcions de Crist?"

A cada cantonada jeu a terra
un pobre infortunat que no té llit
i una dona ja feta una desferra
que ni té un tros de drap per a tapar-se el pit.

On són les redempcions de Crist? On són?
Escolteu, rics: Sou rics No us en doneu vergonya?
Atureu-se una mica a contemplà aquest món
de dolor, de misèria, d'immundícia i de ronya.

Us hem vist passar amb mantellines i copaltes
reseguint monuments pel Dijous Sant,
i no us surt gens de vergonya a les galtes
de veure aquests per terra que mig dormen plorant:

Tindreu cinisme de fè el vostre viure
carnavalesc, hipòcrita i traïdor
i ficar-vos al llit amb un somriure
pensant: "Ja els redimí Nostre Senyor?"

Tindreu cinisme de sentir com plora
la dona que ahir vàreu deshonrà,
i avui, espellifada, dorm a fora
sense llit, ni carícies, ni una engruna de pa?

No us espanta el pensar que en un moment
el món pot ésser capgirat
i que tu, ric, pots devenir gement
i pels gements d'avui abandonat?

No et preocupa gens a tu que manes
el pensar que demà en mig del carré
hi podem veure a les teves germanes
o als teus fills i els mirem igual que rê?

I aquesta és la pietat de Crist i ses doctrines?
I aquesta és la redempció que ha dut?
Que els rics dormitin entre robes fines
i el pobre vagi pels carrers, perdut?

Inhumans! Vils! Que prediqueu
dolors de redempció que donen vida
i en el pobre perdut no us hi fixeu,
propagadors de la mentida.

Però què faig, dient això? Què faig?
Inspirar l'odi sense compassió
del que escanya i fa pobres des del seu despatx
per poder dir: "Ja els redimí Nostre Senyor?..."

.....

Ha passat Pasqua. Tot passa en el món.
Vaig pels carrers tot sol, amb el cor trist
i a mi mateix em vaig dient: "On són
les redempcions de Crist?"

SALVADOR PERARNAU

CALÇA CURTA

Veus ací com va el món. L'any passat hom portà a Barcelona la moda dels pantalons de pota d'elefant que fa dos anys inventaren uns invertits d'Oxford; quatre ximples anglesos imitaren els infeliços d'Oxford, però la civilització anglesa aviat desterrà aquella estúpida moda; després els imitaren quatre ximples parisencs, i quan tothom de París ja se n'havia cansat, llavors la introduïren a Barcelona quatre ximples més de casa nostra. Semblava que aquella moda era el "no va més" de l'elegància. Recordem perfectament que a les Rambles de Barcelona hi hagueren càrregues de la policia produïdes pels pantalons de potes d'elefant. Doncs bé, la moda ja ha passat totalment i avui ningú no se'n recorda.

Aquella moda morí com havia de morir; tingué la seva justa fi. Era la moda més bèstia que ha existit des de que hi han homes al món—des de que els micos començaren a degenerar en homes—, i, encara que som ben poca cosa, no hem arribat a tanta bestiesa.

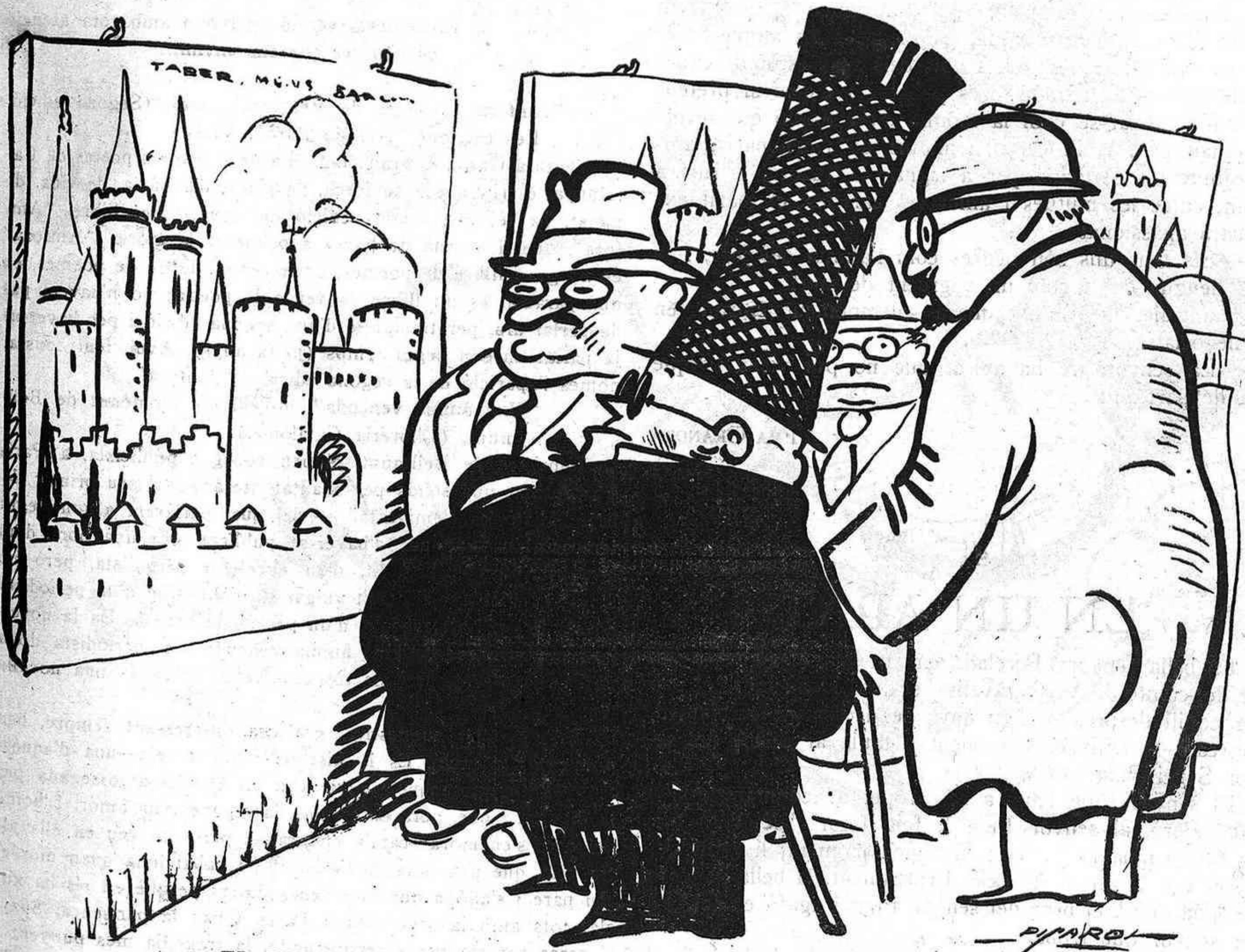
Sempre, la moda—masculina i femenina — tenia en

compte l'estètica. Fou al segle XIX que es començaren a introduir les modes antiestètiques. Mica a mica han anat essent més contràries al gust, i en l'actual segle XX, ja s'ha arribat al comble. Després de la moda d'ara per a les dones i de la pervinguda d'Oxford per als homes, no es podia ja anar més enllà en mal gust.

Sembla que ara ve la reacció; sembla que hom es torna a preocupar de l'estètica en la indumentària. Es en la moda masculina que s'intenta aquesta reacció.

A París s'està intentant tornar als pantalons curts per als homes—bell contrast als pantalons de pota d'elefant!— Encara que els pantalons curts semblen un xic còmics, són insuperablement més estètics que els llargs. Però la gent es resisteix; el mal gust predomina. A París un periodista té l'heroïcitat d'ésser sol a lluir la moda no implantada: calça curta amb mitja d'esport pel carrer, i calça curta de seda amb mitja també de seda, tot negre, per etiqueta.

Cal que pensem el cas. No ens hem de donar vergonya d'ensenyar la nostra bella forma de cames masculines. L'estètica exigeix la supressió dels pantalons llargs, especialment dels amples. Pensem el cas i disposem-nos a rebre bé la moda, si és que treu el cap a casa nostra.

EL PROGRES

—I per què el volen fer aquest ditxós barri gòtic?

—Per a restablir-hi la Inquisició.

PILAR, OFICINISTA

Les dones es redimeixen, econòmicament. Ja, a la senyoreta de la classe mitja, no se li presenta el terrible diema: el matrimoni o la vida galant. Les oficines públiques estan plenes d'encantadores donetes, que són mecànografes i fins pròpiament "xopa-tintes". Com a funcionàries, segurament són preferibles als mascles. Són puntuals—de nou a dues—, i aquesta virtut és la preferida en la fauna administrativa. Es una nova virtut conquistada pel sexe que les tenia quasi totes; alguna vegada fins la de la fidelitat.

Són boniques, fragants; posseeixen el tresor de la joventut i omplenen les oficines amb la música del seu riure i amb el ritme de la seva gentilesa.

La gàbia — "palau" de l'encefalitis letàrgica — dels fòssils "xopa-tintes", apar que s'omplena de sol amb la poesia viva de les senyorettes funcionàries.

Per ara—són tan jovenetes! — el problema del sexe apenes es presenta. Però molt aviat l'amor es complicarà amb els expedients i el paper sellat servirà per a escriure-hi poemes d'amor en infinitat de cants, i el rascador per a gravar dues inicials entrelaçades, en la fusta groguenca del pupitre.

Concebiu casada i amb nanos a la senyora funcionària? El matrimoni destrueix la línia. Ara estan encantadores, davant la seva màquina, i capaces de coquetejar fins amb els vells empleats que s'abriguen el magatzem de les idees amb un casquet galonejat, i les ànimes dels quals estan asfixiades per la pols dels seus estúpids expedients plens de gerundis. Les pobres! Es com si pretinguessin insinuar-se com la mòmia d'un Faraó qualsevol!

Quan es formin els matrimonis de funcionaris, aniran juntets a l'oficina per a signar la fulla... I fins a la nit, entre les mútues i amoroses carícies, el marit exclamarà apassionat:

—Els teus ulls són negres com l'ànima del *jefe*, i la teva llengua dolça com un augment de sou!

I un dia, l'*ujier* exclamarà solemnement entrant en els negocis:

—La senyora X ha avisat que no pot venir perquè està de part...

FRA GRANOTA

EN UN APAT

La bella senyora Perelada, en un gran banquet a honor del comte de Viladecavalls—el qual havia mort el primer conill després de deu anys de dedicar-se activament a la caça—, tenia el seu seient a taula al costat del senyor Sergi Puig.

El senyor Puig l'anà a cercar per a acompanyar-la a taula. Però, al senyor Puig li feia fetor l'alè, cosa que ella no se n'havia adonat; en aquell moment, li sentí per primer cop la pudor de l'alè. Bruscament, la bella senyora Perelada deixà el braç del senyor Puig i agafà el del primer senyor que trobà.

—Oh, cara Margarida, què us passa?—li demanà el senyor que es sentí agafat pel braç.

—Evito seure al costat del senyor Sergi Puig. Sabia que havia estat executor testamentari, el senyor Puig, però, francament, ignorava que es mengés els cadàvers.

ESMEMENT

Missenyora de nom i rostre inconegut,
lloaré vostre nom i vostra faç. Divina
entremig de garlandes i flocs de serpentina,
us duien els meus braços dansant en el traüt.

Recança, beneït tresor del goig perdut!
Espill de vostres ungles perlades de petxina.
Enyoró, contra el cor el bleix de vostra sina
quan férem una garba de folla joventut.

Les dotze batallades, com dotze ganivets,
occiren Carmestoïtes. La sang, roent i tendra,
brollava de les nafres a dolls de paperets.

Llavores fiu esment del dia de la cendra
—ma dama de la Cort del ben amat Lluís—
en la immortal polsina de vostre cabell gris.

C. FAGES DE CLIMENT.

En aquesta secció parlarem amb tota atenció
dels llibres que ens enviïn.

"Amfora", poemes de Ventura Gassol. (Segona edició.
Les edicions "Arc de Barà", Valls.)

Ventura Gasol, el gran poeta, un dels primers poetes de Catalunya, escriptor ple de força, de vigor, d'audàcia, de vida, de pietat, ha fet una segona edició del seu primer llibre, "Amfora", que li acordà de bones a primeres la glòria. "Amfora" és un gran llibre de poemes, un excel·lent llibre de poemes, en una paraula, és un llibre de veritable poesia; no n'havem pas de parlar ara, per tractar-se d'una segona edició i per haver-ne ja parlat en son degut temps (ja fa anys). Avui, fem constar només l'aparició de la segona edició d'"Amfora".

"Una ànima vençuda", novella de Domènec de Bellmunt. (Llibreria Catalònia.)

Domènec de Bellmunt, el ben conegut publicista, a París s'ha format una sòlida personalitat literària. El seu primer llibre, "Històries d'emigrats" — del qual parlarem a son degut temps, al cap de poc d'haver-se publicat—era una obra d'un bon escriptor, millor dit, d'un excel·lent periodista, però no d'un periodista en el sentit vulgar del mot, sinó d'un periodista en el seu més alt aspecte, d'un periodista artista. En la novel·la suara publicada, "Una ànima vençuda", el periodista dona pas al novel·lista, però de totes maneres l'obra és una novella d'un periodista.

Es una obra suggestiva, graciosa, interessant sempre, ben punyent d'intenció. Es la història d'una noieta—una d'aquestes gentils parisenses— que cau en el vici arrossegada per la fatalitat i que, pura en el fons, la regenera un amor. L'home del qual s'enamora—català emigrat—, però, no veu en ella altra cosa que una noia de "cabaret", i l'abandona quan mor el seu pare i s'adona que mor sense diners perquè ell els ha xuclat tots amb la seva vida a París. Quan la parisense, Suzy, el cerca per tot per a recuperar-lo, la tragèdia més punyent més oculta la fa víctima de la seva amor. Ell s'adona, per fi, de qui veritablement és ella, però ja ha fet tard; Suzy ja ha mort. D'una manera fugaç, però viva, Domènec de Bellmunt, a través de la història, ens dona la visió de la vida de l'emigrat.

XERRAMEQUE ARTI/TIQUE

grat, de la lluita per a l'existència, de la vida del "cabaret".
Tres contes—"Unes sabates brutes", "La planeta negra" i "Un despertador"—completen el llibre. Veus ací tres excel·lents contes d'un excellent periodista. Contes plens d'intenció de gràcia, de realitat, són encara superiors a la novella "Una ànima vençuda".

"Espurnes ciutadanes", de Lluís Bota i Villà. (Biblioteca Teatral d'Autors Novells.)

Ha sortit el primer quadern de la "Biblioteca Teatral d'Autors Novells". Veus ací una biblioteca simpàtica; benvinguda! Està ben presentada.

En aquest primer quadern publica "Espurnes ciutadanes", un acte de costums barcelonines en prosa del nostre col·laborador Lluís Bota i Villà. No hem de parlar de l'obreta, ara, perquè ja en parlarem quan s'estrenà a la Societat Deportivo-Benèfica "La Flora".

CARAMELLES

Mitja dotzena d'artistes exposen ses darreres obres a la "Sala Parés", talment com si fessin un chor que ens vingués a cantar les caramelles per la Pasqua Florida de la pintura. Però, no és així; ni ells entonen prou ni la pintura veu venir, per ara, la seva Pasqua de resurrecció, per culpa de bona part de la jovenalla, que avorreix la batuta i canta el que li passa pel cap.

Ara, que, de tant en tant, ens trobem amb solistes de vàlua com En Rafel Estrany, un dels nostres mestres de l'aiguafort i un dels impressionistes més mascles que te-

ALPHA

BAL KANS

Pujari

—Em sembla que aquestes botes em faran veure la padrina.

LA NOVA TEMPORADA TEATRAL

Apa, senyors! Ara no més hi falten vostés: el públic!

efecte de conjunt; *El riu Ter*, a Torelló, una harmonització encertada i sense crits. *Nit de lluna*, quelcom dels nocturns famosos de Chopin.

Una mica barroerot, de vegades, En Pere Casals no deixa de tenir la seva traça, especialment quan fa dones sistema Juli Borrell; els pastells de *Caps de dona* són justets de dibuix i aquella xicoteta *Sorpresa* no sé perquè, té molta lletra menuda.

De les imatges religioses de Ninón i de Carles Collet, no sabria pas què dir-ne; em reconec llec en la matèria; els uns les troben massa antiquades; altres massa modernes; els de més enllà nòrdiques, els de l'altra banda, mediterrànies.

No hi vull ficar cullerada.

En Togores ja fa prosèlits; uns prosèlits, però, que si bé pinten amb la mateixa magrícia de color malaltís, dibuixen menys que ell; per exemple En Francesc Domin-

go, autor dels plafons *La Victòria de Caldes* i *Dones* que es poden veure a la "Sala Parés", i de dues dotzenes de pintures que els acompanyen, en les quals s'endevina l'afany de resultar personal encara que sigui fent entrar el clau per la cabota i donant gat per llebre.

No ho trobo bé.

Sort que En Josep Guardiola amb la seva formosa ceràmica ha posat una nota vistosa i decorativa a la "Sala Parés", fent amb En Llop i l'Estrany un bell terret, que sinó es sortiria del local com d'un dinar d'òbit.

Tampoc els expositors de la "Sala Dalmau" volen entrar als chors de caramelles i treballen per compte propi. En Renat Natali és un italiànet impressionista que té a la paleta tota la riquesa de colorit dels pintors de la seva terra, i sap tacar amb un encert ben propi, perquè

coneix les beceroles de l'art, o bé sigui el dibuix. Dels esbossos de quadros i notes de color que exposa, n'hi ha de valents, de dolços i de senyorívols; *Cats*, *Harmonia llunària* i *Liorna*, per exemple.

El seu company Josep Pujol és dels nostres; un paisatgista amic de les coses clares que ha passat per Olot i per París. *Prat de les Indianes* i *Sol de tarda* resulten dues veritats com un temple.

Quina llàstima que tots aquests artistes no vagin a la una! Però, res; ningú no vol ésser manat.

En Quimet Ciervo se n'és anat a la Illa Daurada a donar conferències d'art i a obrir una exposició de pintures contemporànies.

Desitgem que l'aplaudeixin i li buidim la parada.

C. ARBÓ

nim; *L'hora del te a Bruges*, és una pintura que va a l'hora i el *Matí d'estiu*, no pot ésser més brillant.

També En Francesc Llop em sembla un bon solista, encara que no tan valent, si bé ajusta força. La peça *Dieu de mercat a Torelló*, ningú no pot negar que té un bell

Dissabte de Glòria. Tots els teatres de Barcelona reobriren llurs portes presentant novetats més o menys sensationals. La manca d'espai ens obliga, avui—ja que hem de parlar de tots, o de gairebé tots els teatres de la ciutat—, a fer només una breu ressenya.

NOVEDADES

La companyia italiana de la gran actriu Emma Grammatica, la qual ha vingut a donar vuit funcions.

Fa ben poc temps que Emma Grammatica va estar a Barcelona, al teatre "Romea", i va deixar encisat el nostre públic. Emma Grammatica comparteix amb Vera Vergani el triomf de les actrius italianes; en els papers dramàtics, Emma Grammatica, no hi ha pas dubte, és molt superior a Vera Vergani. Emma Grammatica és artista a ultrança. La companyia que porta és la mateixa que dugué l'altre cop que va venir a Barcelona; una bona companyia, a fe!

Debutà amb "Casa paterna", la grandiosa obra de Sudermann, ja coneguda de Barcelona. Grammatica en fa una creació; els restants de la companyia, molt bé.

Diumenge presentà l'obra de Luigi Pirandello "Ma non e una cosa seria". Es una comèdia graciosíssima, hàbil, audaç, ben construïda, magnífica. Però no és pas ben bé el teatre de Pirandello. La lògica sofisticada de l'atrevit autor sicilià, hi és absent. Es que Pirandello vol assajar altres camins; si això fes, deixaria d'ésser el Pirandello. En la interpretació, molt bé Emma Grammatica i M. Berassi; els restants, també estigueren a l'altura.

Parlarem de les altres obres que ha presentat la companyia d'aquesta gentil actriu italiana.

ROMEA

Unes representacions de "variétés", en les quals figuren les notables atraccions Derkas, Cooke's Vonder, Aurea Cruz, Pilar Bello, M. Joannys i Charles Golvas.

Dimarts passat debutà la companyia francesa de teatre catòlic, dirigida per l'escriptor Henri Ghéon "Les Compagnons de Nôtre-Dame". En parlarem.

TIVOLI

Inauguració de la temporada de Primavera. Obres: "Las mujeres de Lacuesta" i "El sobre vende". Dues obres que aquesta passada temporada han tingut gran èxit; dues obres, per tant, conegudes. La companyia, la mateixa que les ha presentades fins ara.

Hi ha, però, la novetat de treballar-hi els dos grans artistes Harry Wills, el gran dansari exòtic, i la "vedette" deliciosa Lydia Johnson, que fins ara estaven al "Cómico".

ELDORADO

Debutà la discreta companyia espanyola de comèdies Melià-Cebrián. Estrenà l'obra de Joaquim Abati i Josep Lucio, "El niño desconocido"; una obra d'aquelles que no porta pena ni glòria al teatre espanyol.

OLYMPIA

Hom presentà una gran companyia de circ. Bernauschi Troupe (saltadors), Les Montforts (barristes còmics), King Rep (joglars), Tom-Tin Famille (anellistes), Louise Leers (gimnasta), Will et Hard (pintors excèntrics), Miss Olga (bella funàmbula), Los gauchos americanos (atracció equestre), Nemó (l'home d'estómac d'estruç), Els germans Díaz (clowns parodistes) i Abelardini, Bonilla, Silva i Antonin Meka (també clowns). Un programa suggestiu de debò.

Però el més excellent és la Font Lluminosa, l'Aigua que Dansa, premiada a l'Exposició de les Arts Decoratives de París, obra de l'enginyer senyor Vedovelli. Es d'un efecte fantàstic que no pot ésser ja més sorprenent i bell.

VICTORIA

Una companyia de sarsuela que ens porta dues obres de Madrid: "Las inyecciones", bestiesa de Muñoz Seca, amb música del mestre Guerrero, i "Todo el año es Carnaval", de Vela i Moreno, amb música de Rosillo. No descobriran pas el món, amb aquestes obres. En "Las inyecciones" s'hi veu l'enginy del mestre Guerrero, però res més; és clar que Muñoz Seca no pot pas inspirar a ningú.

Vestuari dibuixat per Alvar Retana!!!

BARCELONA

La companyia del teatre "Infanta Isabel" de Madrid. Estrena de la comèdia en tres actes de Carles Arniches "Mecachis, qué guapo soy!" L'obra, en veritat, té gràcia i és escrita amb desembaràs i enginy, però no és pas un dels encerts de l'Arniches.

TALIA

Debutà la companyia de comèdies i vodevils Calvo-Porres, amb el vodevil "La reconquista". Un vodevil més.

COLISEUM

Després d'unes pel·lícules, una atracció. Presenta la coneguda cançonetista "La Goya".

ESPAÑOL

Amb l'obra d'"Amichatis" i Francesc Oliva, "Els fills del carrer", reobrí les seves portes el teatre "Espanyol". Fou un èxit. Val a dir que l'obra s'ho val i que els actors saben fer-la lluir.

"Els fills del carrer" és un crit d'angoixa per a la redempció dels fills de la presó i dels prostíbul, aquells nois que volen aixecar-se, incorporar-se a la societat, i la societat, inhumana, bestial, cruel, els refusa i no deixa aixecar-los. Només la presó obra les portes a aquests fills del carrer.

L'obra és mobilíssima. I és tan valenta, tan dura contra l'estúpida societat, com bella. I és, l'obra, per damunt de tot, un elogi a mossèn Genís, aquest capellà de carn i ossos—no una fantasia dels autors—que recull a casa seva els orfes, els fills del carrer. "Amichatis", quan parlà, acabada l'obra, ho féu constar i remarcà que tots havíem d'estar reconeguts a aquest capellà—veritable sant baró, diem nosaltres, no pas un home que cerca la popularitat i la glòria en sermons que esdevenen famosos.

L'obra està ben escrita i ben portada. Es justíssima. Obtingué una gran ovació. Tots els intèrprets, especialment Josep Santpere, Assumpció Casals i Jiménez-Sales, estigueren molt encertats.

GOYA

Tornem a tenir entre nosaltres la gran actriu catalana Margarida Xirgu amb la seva companyia espanyola.

Margarida Xirgu, no cal dir-ho, és una gran actriu. Qualsevol gran teatre del món la voldria. Sap donar el sentiment, la precisió, la vida que cal a totes les obres que interpreta; és, en fi, una artista de primera qualitat. La companyia que porta és notabilíssima. Margarida Xirgu és, alhora, una excellent "metteur en scène" i presenta totes les obres amb un remarcable bon gust.

El públic que emplenà el teatre l'ovacionà com es mereix. Es presentà amb una obra de Benavente ja coneguda; anuncia, però, l'estrena d'obres interessants.

NUEVO

"La puntaire" ara ha estat convertida en sarsuela. "La puntaire" està destinada a obtenir els més grans èxits. Dissabte passat fou estrenada per la companyia catalano-castellana de Ferran Vallejo.

L'obra ha estat transposada en sarsuela, en vers, per Josep Maria Belló; adaptació justíssima. El mestre Badosa l'ha musicada; és una bona música.

L'obra obtingué un gran èxit. Fou necessari, el dia de l'estrena, repetir molts números.

COMICO

El "Cómico" ha tornat a tenir un nou èxit. Ha despenjat del cartell títol darrera títol i tots ells han passat de les cent, de les duescentes i de les trescentes representacions. No hi ha hagut cap fracàs, no hi ha hagut cap accident. Una revista, un èxit; una nova revista, un nou èxit. Com ha estat això? Ha estat perquè hi havia un home que es diu Manuel Sugañes que ha sabut rodejar-se de tot el que necessitava per a què un teatre s'acredités.

"Love-me" és avui l'espectacle internacional i de moda: l'espectacle que ens acosta més a Europa; sense el "Love-me", certament, Barcelona no seria una gran ciutat. De la mateixa manera que no comprendríem una gran ciutat sense

MLLE. FLORELLE

la nova "vedette" del "Love-me", que ha obtingut un èxit sorollós

tramvies, tampoc la comprendríem sense revistes, i aquí, per ara, qui talla el bacallà amb això de les revistes és En Manuel Sugañes. Com era possible que algun destarotat hagués somniat en treure En Manuel Sugañes de la direcció artística del teatre "Cómico"? Això sols podia presumir-ho un o uns quants somnia-truites que no s'adonessin de la responsabilitat en què queien. Clar que no hi ha res més lluny de la realitat lògica que els que tenen pa a l'ull.

ROSETA RODRIGO

figura imprescindible en la revista, en la que l'ha acompanyat sempre el triomf

La nova revista del "Cómico", original de Marius Aguilar, Francesc Madrid, Antoni Graciani, Brauli Solsona i Manuel Sugañes, música del mestre Clarà, roba de Max Weldy, avui el "modisto" de moda al món, decorat de Morales, balls de Miss Darling, etcètera, ha estat uns dels èxits més grossos que s'han presenciat a la ciutat. No hi hagué ni un quadro que no passés amb l'o-

MANUEL SUGAÑES ..
l'excellent "produceur"
de "Love-me"

MAX WELDY

el rei dels "modistos" parisencs, l'"as" de la fastuositat i el bon gust

vació corresponent. Era una bogeria. I aquesta vegada, en aixecar-se el teló del "Cómico" no hi havia a la sala la parròquia d'un barri, sinó que hi havia el bo i millor de Barcelona.

"Love-me" arribarà a les duescentes, a les quatrecentes, a les siscentes representacions, a les que vulguin. No hi ha dubte que quan es presenten espectacles com el que diumenge ens presentaren al "Cómico", la ciutat té d'agrair-ho.

Fa més bé En Sugañes, l'indiscutible director artístic del "Cómico", l'únic home a Barcelona que pot muntar una revista ben nostra, alhora que ben internacional, que molts d'altres.

Un èxit, un nou èxit. Nosaltres ens en alegrem de debò perquè és el triomf definitiu d'un xicot que val moltes "pelles", al qual L'ESQUELLA va proclamar el primer home de teatre en l'hora trista en què va morir el seu cosí, el malaurat Ferran Bayés.

POLIORAMA

Era difícil la provatura d'implantar en el "Poliorama", un teatre de comèdia, un gènere tan dissemblant com l'opereta. Sembla, però, que la provatura ha tingut èxit.

"Dolly", la nova opereta de la raó social Giralt-Capdevila, compleix a la perfecció amb les condicions que exigeix un públic senyor: un llibre amable, de fàcil intriga, força original en el gènere, de diàleg enginyós i elegant, ple de tendresa i d'ironia. No hi ha cap "xabacanada", cap grolleria. La música de l'austriac Hirsch, té una factura de gran elegància i és rica en melodies. Un "charleston" del segon acte i un "fox" del tercer, aviat seran populars.

Cal elogiar la labor de Dolors Arellano, estupendament ben vestida, dient i cantant amb una correcció admirable. Dorini de Diso, tiple nova a Barcelona, causà un excellent efecte. Es bonica i té una gran veu. Enric Povedano és un actor entonat i discretíssim, que sap fer riure sense necessitat de fer el pallaso. Molt bé cantant, parlant... i vestint, el baríton Cabassés. Molt aplomats els senyors Esquefa i Lopetegui. En Màntua se'ns revelà com un magnífic "caricato".

BOB

EL DEPORT

FUTBOL

DISSABTE DE GLORIA

Ei be.—Quan aquesta gent es disfressa i comença a dejunar, ja tremolo!

Ja s'han jugat els primers partits dels quarts de final del Campionat d'Espanya, i com que pel que es veu cadascú a casa seva es un trumfo, resultà que els guayadors foren els que jugaren en el seu propi camp.

Però això necessita una justa correspondència i nosaltres sabem que els de l'"Europa", demà passat al seu camp, treuran el fetge per la boca per tal de fer la llesca al "Real Madrid".

Recordeu-vos que quan En Cros s'hi posa, surt amb la seva; aquest dimoni de xicot no sabem pas com s'ho manega però, sigui com sigui, va per la seva i deixa que els altres li vagin dient allò d'"astro caído".

Sinó, demà passat en parlarem.

El "Barcelona", com que jugava al seu camp, i ja hem dit que tots els que jugaven en camp propi varen guanyar, demà passat ha d'anar a Sevilla, i estem segurs que guanyarà.

Aquest "Barcelona", sempre està de sort; si en lloc de demà passat hagués estat diumenge passat que hagués hagut d'anar al país dels "chatos" no hauríem jugat ni cinc al seu favor, perquè estem més que segurs que la grisor de Setmana Santa se'ls hauria posat als cossos i n'haurien fet alguna de crespà.

Però tot està salvat; diumenge els nostres jugadors aniran al cap del "Betis" amb el somriure als llavis i en sortiran... amb un altre somriure de satisfacció.

Poden respirar els onze mil.

PILOTA BASCA

Aviat això de la pilota basca haurà desaparegut per a transformar-se en "pilota catalana" (i no parlem amb ironia) perquè com que ara, amb motiu dels campionats d'Espanya hem demostrat ésser-ne uns "trumfos" i ens en hem endut la meitat de les victòries, aviat ens les endurem totes, i com a cosa natural, els contrincants hauran de plegar el ram.

Som així, nosaltres: quan ens encasquetem en una cosa, ho fem bé, sinó ja no la fem.

Diumenge, com diem, varen jugar-se els campionats de pilota: els nostres en sortiren campions de la "cesta" i a mà. Els guipuscoans se'n varen endur el de "renionte" i de pala.

Tot va quedar compartit entre els dos països "asos". Navarra i Centre se'n varen anar amb la cua entre cames.

I ara, fins a un altre any.

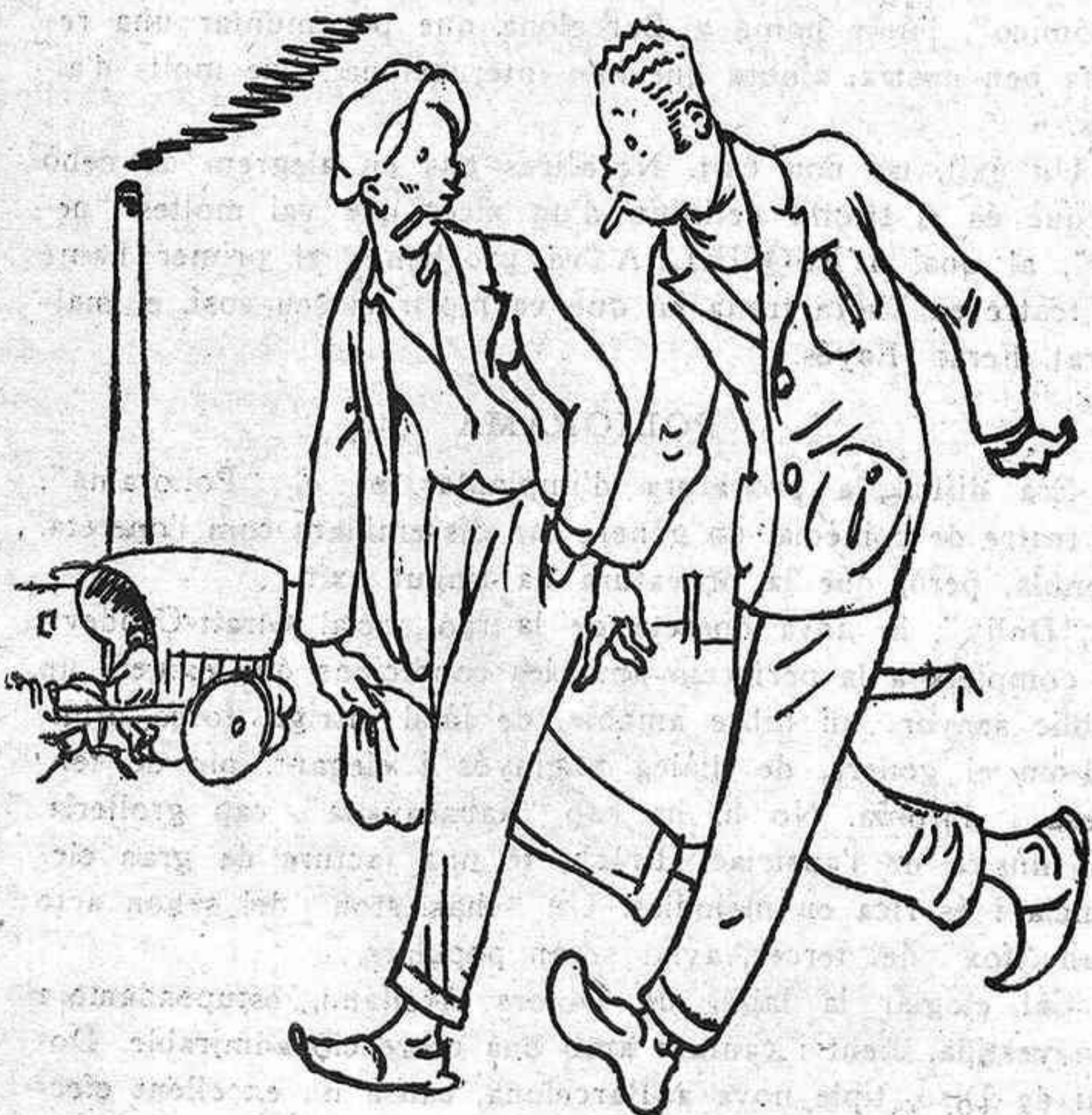
CICLISME

El "Sans" tossut i vingà d'organitzar reunions, i és clar, tant en fa, que a l'últim els elements s'han cansat i han dit féu el que us dongui la gana.

Així, doncs, varen poder celebrar les reunions de diumenge i dilluns amb l'èxit merescut.

Segons ens varen dir, estaven tan satisfets els de Sans, que diu que es menjaren el be amb una satisfacció com poques vegades.

Bon profit, els faci.

TOTHOM VA DE CURT

--Ara només en queden unes de faldilles llargues: les dels capellans.

TEIXI

LES ANIMES PURES

—Aviat seràs una dona. Has de començar a pensar el que voldràs ésser.

—Jo "Charlestonera".

LA CAMPANA DE LA DIPUTACIO

La Diputació ha adquirit un "carillón". Suposem que serà bo.

Quina por sentirem, quan ens en assabentàrem! Però no, no. La campana de la Diputació, al toc de les hores, tocarà quatre cops al dia cançons catalanes.

A Barcelona no tenem "carillón". I aquesta Diputació —que va tan bé que no sap què fer dels diners (ho prova el projecte de barri gòtic)— vol que a Barcelona no ens estem de res. Hem d'alabar el seu zel.

A propòsit. El "carillón" tocarà quatre cançons catalanes. Veuu la diferència de l'Ajuntament i la Diputació. Cal reconèixer la superior intel·ligència dels homes d'ara de la Diputació.

L'Ajuntament només fa que urbanitzar. I ha desfet totes les nostres coses més estimades. La Diputació, en canvi, fa la seva obra, però respecta les nostres coses: celebra la festa de Sant Jordi, es preocupa de les Biblioteques Populars, fa tocar cançons catalanes al "carillón"...

En l'article "Tornem-hi, que no ha estat res", publicat en el número passat, per un error ens oblidàrem la signatura del seu autor: Joan Guasch.

✻

Ens han dit que la Companyia Nacional de Telèfons s'ha adonat que els tubs de plom que ha posat a totes les cases no es veuen prou i que vol posar-ne uns de doble gruixuts.

✻

—Per què no heu treballat en tota la vostra vida? Això no es comprèn sinó en un home ric. Per què no heu treballat mai?

—Per a no prendre la plaça a un altre.

✻

Diuen que ben aviat tornarem a tenir les Corts obertes. Ja sabrem avenir-nos-hi amb aquest règim després dels anys d'abstinència?

✻

Diuen que els efectes extraordinaris que ha fet el P. Va-

llet han estat en part contrarrestats per "Relacions", de Josep Pla. Molts dels convertits pel P. Vallet, s'han tornat a convertir després de llegir l'obra d'En Pla. Realment, és una bona obra edificant que val un xic més que els discursos del Pare Vallet.

✱

Tot està revolt al món. Ara, els temporals han fet de les seves. El Marroc n'ha estat més perjudicat que cap altra cosa.

✱

L'alcalde ha demanat una nova pròrroga per a poder fer l'obra subterrània del tren del carrer de Balmes.

Fa un parell d'anys que havia d'estar ja acabada, i encara no està a mig. A aquest pas no s'inaugurarà fins d'aquí quatre o cinc anys. La llestesa és una nota, doncs, d'aquestes obres; l'alcaldia, però, no fa més que complir el que ja va dir en començar; en dos anys farem el que no han pogut fer en tota la vida els anteriors Ajuntaments.

✱

Barcelona i Badalona volen quedar-se, partit, el poble de Sant Adrià del Besòs. Visca la vida autònoma!

I encara, l'Ajuntament de Badalona fa veure que es vol partir amb Barcelona el dit poble, però per sota mà procura quedar-se'l tot ell.

✱

Tenim vaixells de guerra nordamericans a Barcelona.

Els mariners es passegen per la ciutat, canten i ballen pels carrers, riuen bojament pels "cabarets" i "dancings", envaeixen els bars i tavernes.

✱

Diuen que volen posar anuncis als bancs de la ciutat.

Els anteriors Ajuntaments havien limitat tot el possible els anuncis públics perquè són lletjos encara no havien fet prou, els havien de suprimir tots.

I, ara, aquest Ajuntament, després d'haver vist el fatal resultat dels anuncis a les cadires públiques, vol posar-ne als bancs.

Oh, tenim un Ajuntament que no ens el mereixem pas!

✱

Dissabte de glòria, a la nit, tots els veïns foren despertats pels cants de les caramelles. Veus ací una festa ben barcelonina i ben catalana.

Una nit de joia, de la qual tots n'hem de participar; ningú no es pot molestar perquè aquella nit els homes del poble el despertin.

I els dos dies de Pasqua, tothom va alegrement a fora a gaudir del que s'ha recollit la nit del dissabte de Glòria.

RESPONTE PAGADE

R. V. C.: No ens acaba de fer el pes; ho sentim.—J. F. G.: No, no pot ésser.—N. M.: Bé, ho publicarem. Us advertim, però, de què trigarem un xic. Ens plau més la prosa que el vers.—J. M. C.: Realment, són "cuatro mal escritas lletras"; teniu raó.—M. G. M.: No, res.—J. T. i R.: Es a les caixes, i es publicarà en aquest mateix número. Si no es publica, nosaltres no hi tindrem pas cap culpa.—J. G.: Ja heu vist publicat el vostre article "Tornem-hi, que no ha estat res?" Per un erro de compaginació, hom es descuidà la signatura.—P. No, res les vostres siluetes.—J. P.: Realment, hi han masses afites d'ortografia; altrament, mai no admetrem res escrit a ambdues cares del paper.—F. G.: Ho passem a la direcció de "La Campana de Gràcia".—J. Ll. L.: Massa parnassià.—T. R.: Bé, acceptat.—J. B.: Rebudes i acceptades les noves espurnes.—Allasim Mahomed: El motiu pel qual rebutgem les vostres poesies és perquè no tenim vena de poeta. La poesia és un art, i ja sabeu que l'artista neix artista, no es forma a força de voluntat. No us heu de desanimar, però; si tots els catalans nasquéssim poetes, el nostre poble seria, tanmateix ben insuportable, un poble ha d'ésser format del conjunt de tots els oficis, arts i professions. Coneixeu bé el català; és molt elogiós per a vós que l'hagueu après vós mateix, amb amor. Aquesta fe us ha de donar una tal satisfacció que això sol us ha de recompensar que ni hagueu nascut per a poeta.

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA : Olm, 8, Ciutat

Ja és hora de portar el cabell ben pentinat

Però perquè s'amofina en arreglar el seu cabell, si al cap de deu minuts, ja torna a estar despentinat?

Doni una nova orientació a l'assumpt

Usi la **Fixolina Canigó**

i podrà tenir sempre el seu cabell llis, brillant i ben ordenat tot el dia

DE VENDA A:

Perfumeries, farmàcies i adrogeries

a 2'50 pessetes el tub de 40 grams

Casa Carreras
SASTRERIA

FORMADE TRAJOS DES DE 40 P'ES

RAPIDES SA
ECONOMIA
EN TOTS ELS ENCARRECS
TALL AMERICA

GENÈRES ULTIMA NOVETAT

PLAÇA DEL SOL 9.

BARCELONA
GRACIA

OBRA NOVA

La PLAÇA de CATALUNYA

per Josep Puig i Cadafalch

HEUS ACÍ UN LLIBRE QUE PER ALS BARCELONINS SERÀ SEMPRE D'ACTUALITAT
Preu: Pessetes 6

Presons d'Europa

1. ^a sèrie (Les de Barcelona) . . .	Ptes. 2
2. ^a » (» » ») . . . »	2
3. ^a » La Bastilla »	2

Alfonso Vidal
y Planas

La virgen del infierno

NOVELA DE
PRESIDIO

PERE COROMINAS

Jardins de Sant Pol

Pessetes 4

La evolución de la Humanidad

I.— Introducción

- * Vol. 1.—*LA TIERRA ANTES DE LA HISTORIA (Los orígenes de la Vida y del Hombre)*, por EDMUNDO PERRIER.
- * Vol. 2.—*LA HUMANIDAD PREHISTÓRICA (Esbozo de Prehistoria general)*, por JAIME DE MORGAN.
- * Vol. 3.—*EL LENGUAJE (Introducción lingüística a la Historia)*, por J. VENDRYES.
- * Vol. 4.—*LA TIERRA Y LA EVOLUCIÓN HUMANA (Introducción geográfica a la Historia)*, por LUCIANO FEBVRE.
- * Vol. 5.—*LAS RAZAS Y LA HISTORIA (Introducción etnográfica a la Historia)*, por EUGENIO PITTARD.

- * Vol. 6.—*DE LOS CLANES A LOS IMPERIOS (Las formas elementales y el desarrollo de la vida social)*, por A. MORET.

II.— El mundo antiguo

Los imperios y las civilizaciones de Oriente

- * Vol. 7.—*EL NILO Y LA CIVILIZACIÓN EGIPCIA*, por A. MORET.
- * Vol. 8.—*LA MESOPOTAMIA Y LA CIVILIZACIÓN BABILÓNICA Y ASIRIA*, por L. DELAPORTE.
- * Vol. 9.—*EL MEDITERRÁNEO Y LA CIVILIZACIÓN EGEA*, por G. GLOTZ.

III.— El mundo antiguo

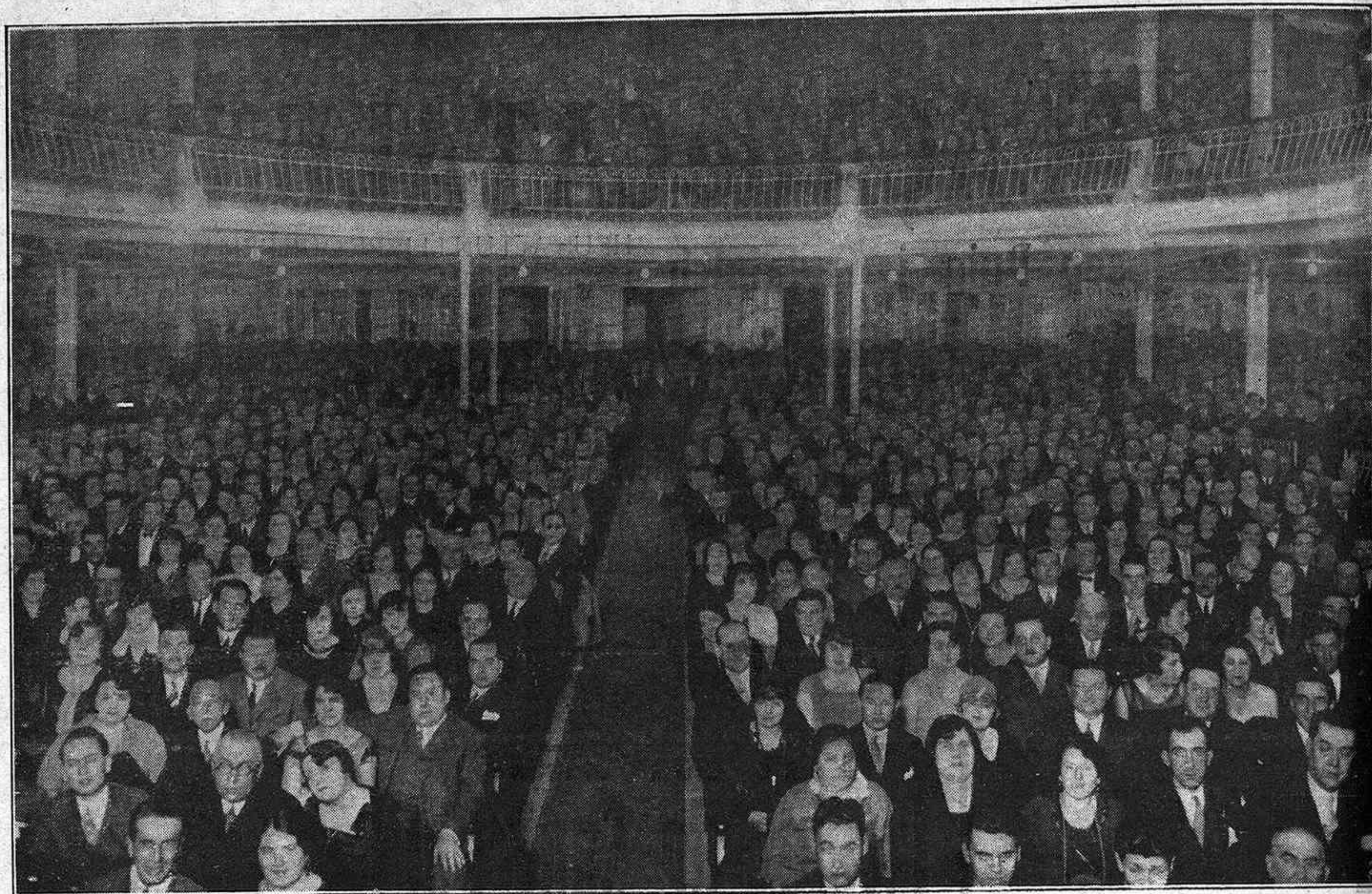
Grecia y la civilización helénica

- * Vol. 10.—*LA FORMACIÓN DEL PUEBLO GRIEGO*, por A. JARDÉ.
- * Vol. 11.—*EL GENIO GRIEGO EN LA RELIGIÓN*, por C. SOURDILLE.
- * Vol. 12.—*EL ARTE EN GRECIA*, por A. DE RIDDER.
- * Vol. 13.—*EL PENSAMIENTO GRIEGO Y LOS ORÍGENES DEL ESPÍRITU CIENTÍFICO*, por L. ROBÍN.
- Vol. 14.—*LA CIUDAD GRIEGA, (El desarrollo de las instituciones)*, por G. GLOTZ.
- Vol. 15.—*EL IMPERIALISMO MACEDONIO Y LA HELENIZACIÓN DEL ORIENTE*, por P. JCUGUET.

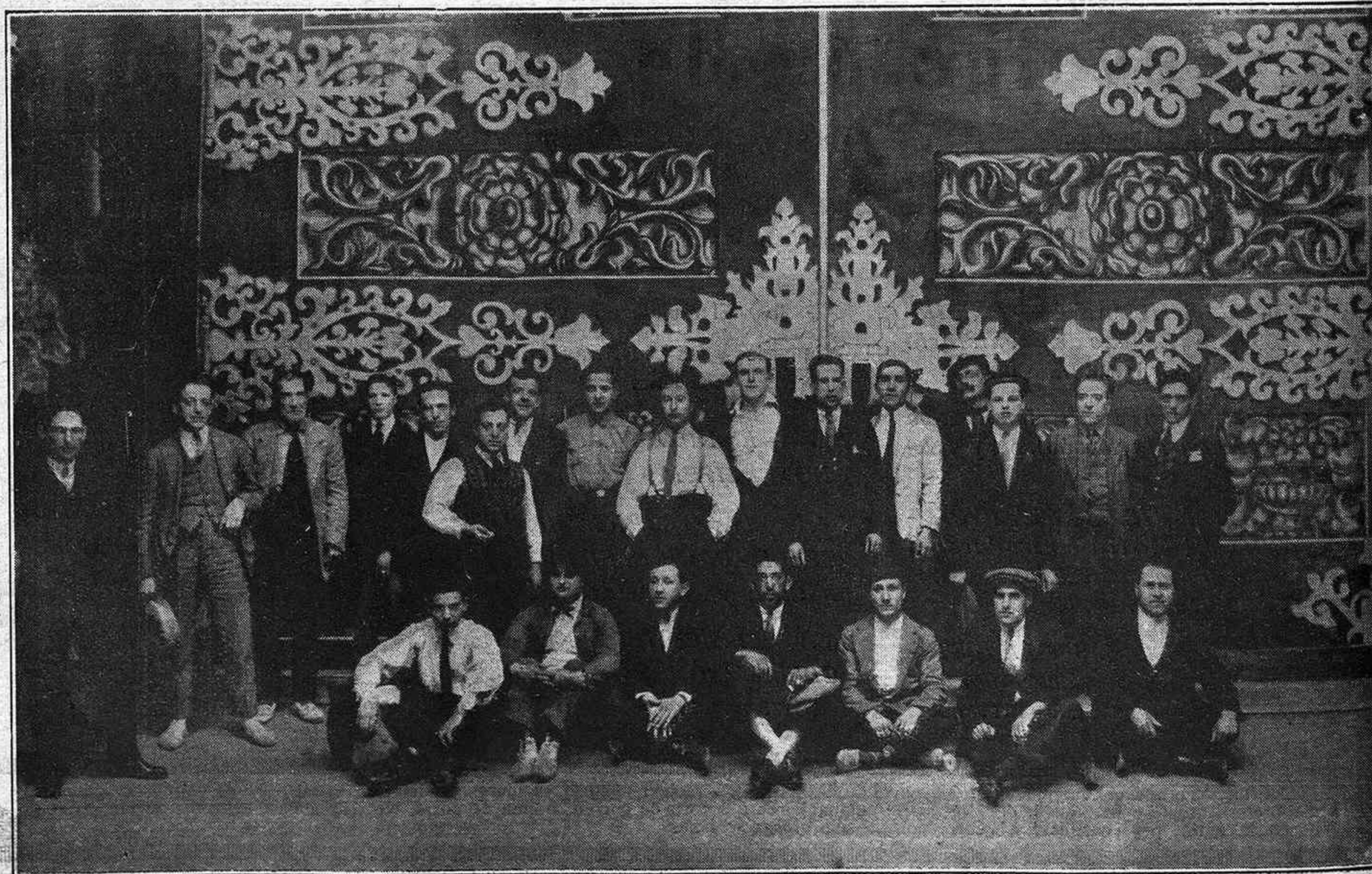
Precio de cada tomo: Pesetas 12

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gfr Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorga rebàixes.

L'EXIT DE "LOVE-ME"

Aspecte imponent que presentava el teatre "Cómico" durant la tercera representació de la nova revista el 18 a la nit

Els herois anònims de l'obra: maquinistes, "atrezzistes", electricistes, etc. que han contribuït a l'èxit del "Love-me". Per l'avançat de l'hora, n'hi manquen alguns que ja havien sortit